

NEZAHAT BAYDUR 1926-2021

15 Nisan 2021 tarihinde İstanbul'da hayatını kaybetmiş olan Arkeolog Prof. Dr. Nezahat Baydur, Muğlalı Subay Celalettin Yakup Bey ile Kamile Firuzan Hanımefendinin 5 çocuğunun en küçüğü olarak 16 Eylül 1926 tarihinde babasının o sırada görev yaptığı Manisa'da doğmuştur. İlkokulu İstanbul Sultanahmet'te 44. Numune İlkokulunda bitirdikten sonra orta ve lise öğrenimini İstanbul Kız Lisesi'nde tamamlamış, 1946 yılında İstanbul Üniversitesinin o yıllarda Fındıklı'da bulunan ve bugün Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinin rektörlüğü olarak kullanılan binaya taşınmış olan Edebiyat Fakültesi Klasik Arkeoloji Bölümüne kaydolmuştur. Eğitimi sırasında her yıl yapılan sınıf geçme sınavları öncesinde Arkeoloji Bölümü öğretim üyeleri rehberliğinde yapılan ve o dönemde eğitim programında bulunan 15 günlük Anadolu gezileriyle Ege, Akdeniz, Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki ören yerlerini ve eski eserleri yerinde inceleme imkânı bulmuştur. Arkeolojinin yanı sıra

Eskiçağ Yunancası, Eskiçağ Tarihi ve İslam Sanatı yan sertifikalarını seçen Nezahat Baydur 1950 yılında Bergama'daki Pergamon şehri akropolündeki *Demeter Kutsal Alanı* başlıklı bitirme teziyle İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Klasik Arkeoloji Bölümünden mezun olmuştur. 1953 yılında Arkeoloji Bölümü Kitaplığında çalışmaya başlamış, burada çalıştığı sırada Side kazılarına katılmıştır. Alexander von Humboldt Vakfının bursunu kazanarak 1956-57 öğretim yılında 10 ay süreyle Almanya'da Marburg Üniversitesi Arkeoloji Bölümünde Prof. Dr. F. Martz ve Prof. Dr. F. Brommer'in seminerlerine devam etmiştir.

1959 yılında İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümüne asistan olarak atanmıştır. Aynı yıl Marmaris'te G. E. Bean ve J. Cook tarafından yapılan Kastabos çalışmalarına katılmıştır. 10 Şubat 1961'de yine asistan kadrosuyla aynı fakültenin Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı'na geçmiştir. Aynı yılın Temmuz ayında Kadirli Ala Camii ve yakın çevresinde kazı çalışmalarını yönetmiştir. Prof. Dr. Sabahat Atlan'ın danışmanlığında Pamphylia bölgesi Attaleia Şehir Sikkeleri başlıklı doktora tezini 1964 yılında tamamlamıştır. 1966'da bir yıllığına Avrupa'ya giderek, önce Londra British Museum'da 7 ay ve Paris, Leiden, Rotterdam ziyaretlerinden sonra gittiği Berlin'deki Alman Arkeoloji Enstitüsü kitaplığında 5 ay süreyle doçentlik tezi için çalışmalar yapmıştır. Prof. Dr. Afif Erzen'in önerisi üzerine seçtiği *Kültepe (Kaneş) ve Kayseri Tarihi Üzerine Araştırmalar* başlıklı doçentlik tezini 1968 yılında tamamlayarak Doçent unvanını almıştır. 1986 yılında doktora tezinin konusu olan Attaleia sikkelerine ek olarak, yayımlanmamış Attaleia sikkelerini Anadolu Araştırmaları dergisinin 10. sayısında yayımlamıştır. 1977 yılında Roma'daki Alman Arkeoloji Enstitüsünde çalışmalar yapmıştır. Daha sonra Federal Almanya'da Saarbrücken'de Alexander von Humboldt Vakfı bursunun kalan bölümünden dört aylık kısmını kullanarak Profesör Peter Robert Franke'nin yanında Anadolu'da Kutsal Dağlar, Dağ-Tanrılar başlıklı kitabı için çalışmalar yapmıştır. Profesör Franke, Nezahat Baydur'un doktora tezinin 1975 ve 1976 yıllarında *Jahrbuch für Numismatik und Geldgeschichte* dergisinin 25 ve 26. sayılarında iki bölüm halinde *Die Münzen von Attaleia in Pamphylien I-II* başlığıyla yayımlanmasını sağlamıştır. 1979 yılında *İmparator Julianus* başlıklı çalışmasıyla Profesör unvanını almıştır. Profesörlük tezi 1982 yılında Edebiyat Fakültesi Yayınlarında 2934 numarasıyla yayımlanmıştır.

Nezahat Baydur, Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı'nda öğretim üyeliğine başladığı tarihten emekli olduğu 1988 yılına değin, lisans ve lisans üstü öğrencilerine Roma Tarihi ve Roma Nümizmatigi derslerini vermiştir.

Meslek hayatı boyunca çeşitli müzelerin yanı sıra Side, Kastabos ve Kadirli arkeolojik kazılarında çalışmış, 1982-1992 yılları arasında Tarsus-Donuktaş kazılarını yönetmiş ve sonuçlarını 2001 yılında yayımlamıştır. Aynı zamanda Alman Arkeoloji Enstitüsü (DAI) Muhabir Üyesi olan Nezahat Baydur, 2000 ile 2002 yılları arasında dört yarıyıl Mimar Sinan Üniversitesi Arkeoloji Bölümünde ders vermiştir.

2007 yılında Peter Robert Franke'nin Kleinasien zur Römerzeit adlı kitabını Roma Döneminde Küçük Asya başlığıyla Türkçeye çevirip yayımlamıştır.

2009 yılında öğrencileri ve meslektaşları tarafından Prof. Dr. Oğuz Tekin editörlüğünde kendisine - ve aynı zamanda Prof. Dr. C. E. Bosch ve Prof. Dr. S. Atlan anısına - bir Armağan Kitap sunulmuştur.

2019 yılında öğrencisi Dr. Nuriye Karayaka tarafından yayımlanan *Hocam Prof. Dr. Nezahat Baydur* başlıklı kitap sayın hocamız Nezahat Baydur'un kendi ağzından hayatının ve çalışmalarının anlatımı yanı sıra aile fertlerinin, meslektaşlarının ve öğrencilerinin onun hakkında anlattıklarına yer veren değerli bir çalışmadır.

1974-1978 yılları arasında İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesinde lisans öğrencisi olarak eğitim gördüğü sırada Prof. Dr. Nezahat Baydur'un Roma Cumhuriyet Dönemi derslerinde öğrencisi olmuş ve daha sonra yüzey araştırması yapmak üzere bulunduğu Çukurova çalışmaları sırasında Tarsus, Donuktaş'ta kazılar yapmakta olan Prof. Dr. Nezahat Baydur ile Tarsus ve yakın çevresinin tarihi-coğrafyası hakkında görüş alışverişinde bulunmuş olan bu satırların yazarı, sayın Prof. Dr. Nezahat Baydur'u minnet, şükran ve saygıyla anmaktadır.

Prof. Dr. Mustafa H. Sayar

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü

(mhsayar@istanbul.edu.tr)

Prof. Dr. Nezahat Baydur'un Eserleri:

1962 "Kadirli'de Bir Erken Hristiyanlık Kilisesi", **VI. Türk Tarih Kongresi** 20-26 Ekim 1961, Ankara, s.77 (Bildiri özeti).

1970 Kültepe (Kaneş) ve Kayseri Tarihi Üzerine Araştırmalar, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.

1975 "Die Münzen von Attaleia in Pamphylien, Teil I. Geschichte, Chronologie und Münzkatalog von der hellenistischen Zeit bis zu Commodus", **Jahrbuch für Numismatik und Geldgeschichte XXV**, Sayfa 33-72.

1976 "Die Münzen von Attaleia in Pamphylien, Teil 2. Geschichte, Chronologie und Münzkatalog von Septimus Severus bis zum Ende der Münzprägung unter Valentinian-Gallienus. Gesamtauswertung", **Jahrbuch für Numismatik und Geldgeschichte XXVI**, Sayfa 37-78.

1976 "Roma'da İ.Ö. II. Yüzyıldaki Reformlar", **Bellefen XL/157**, sayfa 195-228.

1979 "Byzantion'da Basılmış Bir Lysimachos Postumus'u", **VII. Türk Tarih Kongresi**, 11-15 Ekim 1976, Ankara, sayfa 533-536.

- 1981 "Roma Sikkeleri", **Arkeoloji ve Sanat 12- 13**, s. 19-25.
- 1982 **İmparator Julianus**, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları, No. 2934. İstanbul. (2. Baskı: 2. Basım Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul. 1999).
- 1982 "Der Audiensaal in Boğazköy", **Palast und Hütte: Beiträge zum Bauen und Wohnen im Altertum von Archäologen, Vor- und Frühgeschichtlern: Tagungsbeiträge eines Symposiums der Alexander von Humboldt-Stiftung, Bonn-Bad Godesberg, veranstaltet von 25-30 November 1979 in Berlin, herausgegeben von Dietrich Papenfuss und Volker Michael Strocka**; Helmut Prückner Yayınları, Mainz, s 187-205.
- 1984 **Grek ve Roma Sikkeleri**, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul (Sabahat Altan ile).
- 1986 "Eski Anadolu Uygarlıklarının Sikkelere Yansıması", **IX. Türk Tarih Kongresi**, 21-25 Eylül 1981, Ankara, sayfa 415-422.
- 1986 "Yayımlanmamış Bazı Attaleia Sikkeleri", **Anadolu Araştırmaları 10**, sayfa 439-450.
- 1987 "Tarsus-Donuktaş Kazısı 1985", **VIII. Kazı Sonuçları Toplantısı II**, Ankara 26-30 Mayıs 1986, sayfa 13-37.
- 1988 "Tarsus-Donuktaş Kazısı 1986", **IX. Kazı Sonuçları Toplantısı II**, Ankara, 6-10 Nisan 1987, sayfa 253-277.
- 1988 "Byzantion'da Basılmış Bir Lysimachos Postumus'u", **İkiztepe I**, Ed. U. B. Alkım, H. Alkım ve Ö. Bilgin, Ankara, sayfa 119-120 ve 225-226 (İngilizce özet).
- 1989 "Terrakotta Bir Domitian Başı", **Festschrift für Jale İnan. Jale İnan Armağamı**, Ed. N. Başgelen-M. Lugal, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, sayfa 93-96.
- 1989 "Tarsus-Donuktaş Kazısı 1987", **X. Kazı Sonuçları Toplantısı I**, Ankara 23-27 Mayıs 1988, sayfa 109-134.
- 1990 "Tarsus-Donuktaş Kazısı 1988", **XI Kazı Sonuçları Toplantısı I**, Antalya 18-23 Mayıs 1989, sayfa 161-177.
- 1991 "Tarsus-Donuktaş Kazısı 1989", **XII Kazı Sonuçları Toplantısı I**, Ankara 28 Mayıs- 1 Haziran 1990, sayfa 377-390.
- 1992 "Tarsus-Donuktaş Kazısı 1990", **XIII Kazı Sonuçları Toplantısı II**, Çanakkale 27-31 Mayıs 1991, sayfa 309-322.
- 1993 "Tarsus-Donuktaş Kazısı 1991", **XIV Kazı Sonuçları Toplantısı II**, Ankara 25-29 Mayıs 1992, sayfa 415-430.
- 1994 "Tarsus-Donuktaş Kazısı 1992", **XV Kazı Sonuçları Toplantısı II**, Ankara 24-28 Mayıs 1993, sayfa 225-241.
- 1995 **Anadolu'daki Kutsal Dağlar Dağ-Tanrılar**, Graphis Yayınları. İstanbul.
- 1998 **Roma Sikkeleri**, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.
- 1998 "Attis Kültü ve Tarsus'ta Bulunmuş Attis Terrakotaları", **Light on Top of the Black Hill. Studies Presented to Halet Çambel. Karatepe'deki Işık Halet Çambel'e Sunulan Yazılar**, Ed. G. Arsebük – M. J. Mellink ve W. Schirmer, Ege Yayınları, İstanbul, sayfa 105-113.
- 2000 "Tarsus Donuktaş Kazısı", **Türk Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi**, Ed. Oktay Belli, İstanbul Üniversitesi Yayınları, Ankara, sayfa 260-264.

- 2001 “İmparator Kültü ve Tarsus”, **Günışığında Anadolu Cevdet Bayburtluođlu için Yazılar-Anatolia in Daylight: Essays in Honour of Cevdet Bayburtluođlu**, Ed. C. Özgünel-O. Bingöl-V. İdil-S. Doruk-K. Görkay-M. Kadiođlu, Homer Kitabevi, İstanbul, sayfa 25-31.
- 2001 “Tarsus-Donuktaş Kazı Raporu”, **TASK Vakfı**, İstanbul (Nadide Seçkin ile).
- 2007 P. R. Franke, **Roma Döneminde Küçükasya. Sikkelerin Yansımasında Yunan Yaşamı**, Çeviri B. Theis-Baydur ile, Ege Yayınları, İstanbul.

